

**ULUSLARARASI TİCARET VE LOJİSTİKTE KERVANSARAYLARIN YERİ VE ÖNEMİ:
DENİZLİ AK HAN KERVANSARAYI ÖRNEĞİ®**Mustafa BAYHAN¹⁶
Mevhibe TÜRKMEN¹⁷**ÖZET**

Günümüzde bütün ülkelerde ticaret, kültür ve turizm alanlarında en büyük ihtiyaç duyulan lojistik fonksiyonlardan konaklamanın yapıldığı otelciliğin karşılığını Selçuklular ve Osmanlı dönemlerinde “Han” ve “Kervansaray” olarak görmek mümkündür. Asya’nın batıya açılan kapısında önemli bir kavşak noktası olan Anadolu, sahip olduğu coğrafi konum sebebiyle hem ticaret hem de kültür tarihi açısından ayrı bir yere sahiptir. Selçuklular döneminden itibaren Anadolu’nun ticari devamlılığını sağlamak için hem yolcuların ihtiyaçlarını karşılamak hem de güvenliklerini sağlamak amacıyla çok sayıda kervansaray inşa edilmiştir. Osmanlılar döneminde de değişen yol güzergâhları dikkate alınarak kervansaray inşasına devam edilmiştir (Kan, K., 2015).

Bu çalışmada, Selçuklular ve Osmanlılar döneminde hem ticari hem de sosyal açıdan önemli bir faaliyet alanına sahip olan Anadolu-Türk kervansaraylarının bu dönemlerdeki üstlendikleri lojistik fonksiyonları incelenecek ve bu kervansaraylardan biri olan “Denizli Ak Han Kervansarayı” örneği ele alınacaktır.

© Bu çalışma III. Uluslararası Kafkasya Orta Asya Dış Ticaret ve Lojistik Kongresi’nde özet bildiri olarak sunulmuştur. 19-21 Ekim 2017, Kastamonu, Turkey.

¹⁶ Yrd.Doç.Dr. ,Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, mbayhan@pau.edu.tr

¹⁷ Yrd.Doç.Dr., Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, mturkmen@pau.edu.tr

Anahtar Kelimeler: Ticaret, Lojistik, Konaklama, Kervansaray, Ak Han Kervansarayı

Jell Kodları : L31, L91, M94

CARANVANSERAI'S LOCATION AND IMPORTANCE AT INTERNATIONAL TRADE AND LOGISTICS: DENİZLİ AK HAN CARANVANSERAI EXAMPLE

ABSTRACT

Today, in all countries, it is possible to see the hospitality of the hotel which is the most needed logistics functions in trade, culture and tourism areas as "Han" and "Caravanserai" in Seljuk and Ottoman times. Anatolia, which is an important junction point at the gateway of Asia to the west, has a distinct place in terms of both trade and cultural history due to its geographical location. A large number of caravanserais have been constructed in order to meet the needs of the passengers and to ensure their safety in order to ensure the commercial continuity of Anatolia from the Seljuk period. The construction of the caravanserai continued in the Ottoman period, taking into account the changing road routes (Kan, K., 2015).

In this study, the logistic functions of the Anatolian-Turkish caravansaries, which have an important activity area in both commercial and social aspects during the Seljuk and Ottoman periods, will be examined and the "Denizli Ak Han Caravanserai", one of these caravansarays, will be examined.

Keywords: Trade, Logistics, Accommodation, Caravanserai, Ak Han Caravanserai

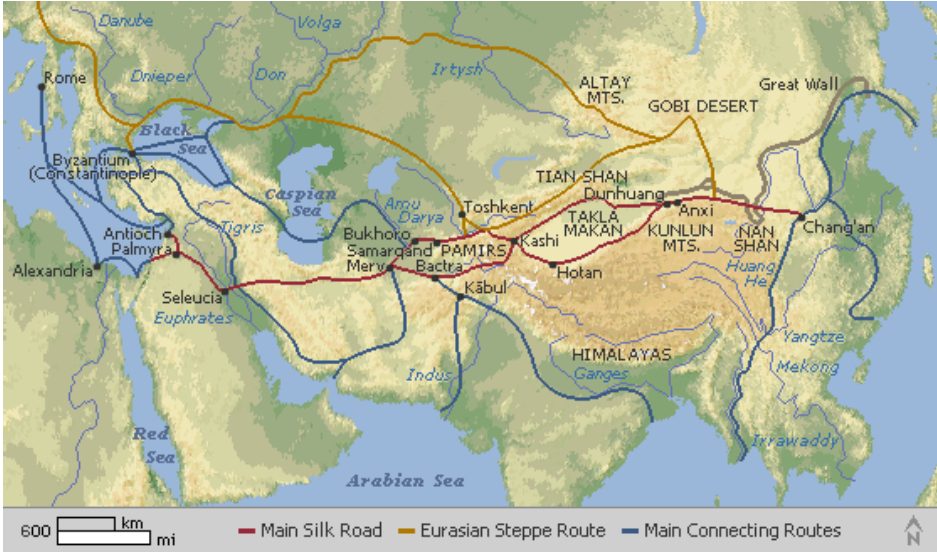
Jell Codes : L31, L91, M94

I. GİRİŞ

Çin'den başlayarak Anadolu ve Akdeniz aracılığıyla Avrupa'ya ve Kızıldeniz üzerinden de Afrika'ya kadar uzanan ticaret yollarının genel adı, bu yollar üzerinde ticareti yapılan en önemli ve kıymetli mal olan ipekten dolayı "İpek Yolu" olarak adlandırılmıştır (Deniz, 2016:195). Günümüz literatürüne kazandıran 19. Yüzyılda Alman coğrafyacı Ferdinand Freiherr von Richthofen olmuştur (Yereli, 2014:301).

Eski çağlardan beri kullanılmakta olan ve "İpek Yolu" olarak adlandırılan bu yol şebekesinden, doğudan batıya doğru gelişen ticarete yararlanılmıştır (Resim 1). Bu tarihi güzergahta binlerce kilometre uzunluğundaki kervan yolları, binlerce yıl yoğun bir şekilde ipek, porselen, kâğıt, baharat ve değerli taşların

taşınmasının yanı sıra, kıtalar arasındaki kültür alışverişine de katkı sağlamıştır (Günel, 2010, 133).

Resim 1 : Tarihi İpek Yolu

(<https://www.thinglink.com/scene/856203423471632385>, Erişim:15.08.2017)

İpek Yolu üzerinde yer alan yerleşim yerleri zaman içinde giderek önem kazanmış, yeni yerleşim alanları ortaya çıkmış ve bu yolların üzerinde han, hamam, liman, köprü gibi önemli tarihi yapılar ve mekânlar inşa edilmiştir. Böylece İpek Yolu başta ekonomik ilişkiler sebebiyle ortaya çıkmasına karşın zaman içerisinde ülkeler ve toplumlar arasında siyasi ve sosyo-kültürel münasebetlerin de kurulmasına yol açmıştır (Deniz, 2016, 195).

Günümüz uluslararası ticaretinin de başlangıcı sayılabilecek bu faaliyetler, uluslararası lojistik faaliyetlerin kapsamına girmektedir.

Lojistik

Lojistik kavramı günümüzde, tedarik ile başlayıp, üretim aşamasında ve bitmiş ürünün müşteriye ulaştırılması sürecinde, her türlü ürün, bilgi ve para akışının yönetilmesi ve kayıtların tutulması ile ilgili işletme işlevi olarak tanımlanmaktadır (Küçük, 2011:28).

Lojistik Yönetimi Konseyi (Council of Logistics Management -CLM) tarafından "müşteri ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla mal ve hizmetlerin ve bunlara ilişkin

bilginin etkin ve verimli olarak depolama ve aktarımının planlayan, yürüten ve kontrol eden, tedarik zinciri sürecinin bir aşaması” şeklinde tanımlanmıştır (Council of Logistics Management –CLM’den aktaran Long, 2012:4)

İşletmelerde lojistik sistemi kurulmasının amacı, müşteri memnuniyetini sağlamak amacıyla, işletme stratejileri doğrultusunda planlanmış bir üretim, pazarlama ve dağıtım hedefine en düşük maliyetle erişmeyi sağlamaktır (Acar ve Köseoğlu,2014:39). Bu sistemde yer alan temel lojistik faaliyetleri Şekil 1’de gösterildiği gibi; başlıca depolama, paketleme ve katma değerli hizmetler, muayene-gözetim ve ekspertiz ve taşımacılık faaliyetlerini içermektedir (Tanyaş, 2013).

Şekil 1: Temel Lojistik Faaliyetler (Tanyaş, 2013)

Lojistiğin başlangıç aşamasında;

- Kaynakların Tespiti ve Tahsisi
- İhtiyaçların Tespiti
- Sipariş Süreci
- Lojistik Proje Yönetimi

gibi başlıca temin tedarik alanındaki faaliyetleri göstermek mümkündür(Keskin 2012:33).

Bunun yanında, işletme lojistiği olarak;

- Envanter yönetimi
- Sipariş süreci yönetimi
- Tedarik yönetimi
- Satın alma yönetimi ve
- Kalite kontrol faaliyetleri yer alırken,

Üretilen malın kullanılmasında veya bir hizmetin alınmasında aksama yaşanmaması için kullanılan;

- Depolama
- Ambalajlama
- Yükleme
- Elleçleme
- Bakım, onarım gibi faaliyetler de idame lojistiği olarak adlandırılmaktadır (Keskin,2012:34)

Lojistik işlevinin ve lojistik ile ilgili temel faaliyetlerin özünü tedarik ve özellikle dağıtım oluşturmaktadır. Aslında bir pazarlama karması elemanı olan dağıtımın, dağıtım kanalı boyunca yapılan faaliyetlerin daha sistematik ve tüm kanal üyeleri arasında entegre bir çaba olarak gerçekleştirilmesi lojistik kavramının özünü oluşturmaktadır (Küçük, 2011:15). Bu bağlamda dağıtım faaliyetleri ile alakalı;

- Nakliye faaliyetleri
- Araç/gereç seçimi
- Filo yönetimi gibi faaliyetler de ulaştırma bileşenlerini oluşturmaktadır (Keskin,2012:34)

Bütün bu süreçleri içerisine alan faaliyetleri lojistik faaliyetler olarak değerlendirmek mümkündür.

Geçmişten günümüze en önemli lojistik faaliyetlerinden olan nakliye işlevinin yerine getirilmesinde, özellikle uzun mesafelerde yük ve yolcu taşımada, bu işi yerine getiren nakliye personelinin ve yolcuların kişisel ihtiyaçlarının giderilmesi, yeme-içme faaliyetleri ve konaklama gibi çok önemli hizmetlerin yerine getirilmesinde mola merkezleri, oteller vb. tesisler çok önemli yer tutmaktadır. Bu hizmetin icra edilmesinde geçmişten günümüze han ve kervansarayların çok önemli rolleri olmuştur.

Kervansaray

Eski çağlardan beri Doğu ülkelerinde kervanların hedeflerine güvenle ulaşımının sağlanması amacıyla kervansarayların yapıldığı bilinmektedir. Çin'den Orta Asya ve Kafkasya'ya, Kafkasya'dan Anadolu ve Avrupa'ya uzanan ticaret yolları üzerinde pek çok kervansaray ve benzeri yapılar inşa edilmiştir (Kan, 2015:1736-1737). Özellikle Anadolu Selçuklular döneminde revaç bulan kervansaraylar, zengin ticari ürünleri nakleden kervanları, sınırlarda düşman baskınlarından, Anadolu içinde de göçebe ve eşkiya soygunlarından koruyacak güvenli konak yerleri sağlamak ve yolcuların konakladıkları yerlerde her türlü ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla inşa edilmişlerdir. Bunun yanında, özellikle yabancı tüccarlara Anadolu içlerinde ticaret özgürlüğü tanıyan Selçuklular, bu tüccarlara yolculukları boyunca karşılaştıkları soygunlara karşı devlet güvencesi sağlayarak bir nevi "sigorta sistemi" kurmuşlardır (Kan, 2015:1737).

Anadolu Selçuklu Dönemi'nde özellikle Aledin Keykubat zamanında ağırlıklı olmak üzere bu yol üzerinde birçok kervansaray yapılmıştır. Anadolu Selçuklu ve Beylikler dönemlerinden günümüze iki yüz yetmiş civarında kervansaray kalmıştır.(Günel, 2010:145)

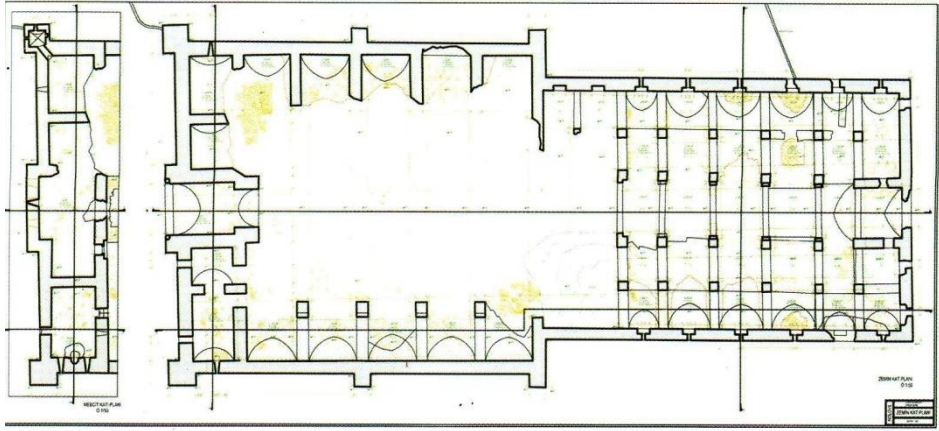
Kervansaraylar sultanlar, üst düzey devlet adamları ve aileleri tarafından genellikle vakıf olarak inşa edilmişlerdir (Kan, 2015:1738). İnsan yürüyüşüyle 8-10 saati geçmeyen, deve yürüyüşüyle de yaklaşık bir gün süren 30-40 kilometrelik mesafelerde vakıf olarak inşa edilen kervansarayların, maddî büyüklükleri ve teşkilâtları nispetinde zengin evler, dükkânlar, fırınlar, hanlar, hamamlar, bağ-bahçe ve tarlalar, araziler, çiftlikler ve köylerden oluşan gelir kaynakları bulunmaktaydı (Turan, 1946: 471).

Gelen bütün tüccar ve yolcuların, din, dil, ırk farkı gözetilmeden zengin fakir, Müslüman, gayr-i müslim kim olursa olsun, 3 gün süreyle kalabildiği ve bütün ihtiyaçlarını ücretsiz olarak görebildiği bu müessesenin tüm giderleri vakıflar tarafından karşılanırdı. Kervansaraylarda hasta yolcular, iyileşinceye kadar tedavi edilir, hayvanlarının tedavisi de veteriner tarafından yapılır ve tedavi masrafları vakıf tarafından karşılanırdı. Fakir hastalar, öldüğü takdirde kefen masrafları da vakıf gelirlerinden ödenirdi. (Turan, 1946: 484-485).

Kervansaraylarda; yatakhane ve yemekhaneler, erzak ambarları, ticarî eşya depoları, ahırlar, samanlıklar, mescitler, kütüphaneler, hamamlar, şadırvanlar, hastane ve eczaneler, yatak ve yemek takımları, ayakkabılarının tamiri ve fakir yolculara yenisinin yapılması için ayakkabıcılar, nalbantlar, bu teşkilât ve tesisleri idare edecek, gelir ve gider hesaplarını yapacak divan ve memurları vardı (Turan, 1946: 483-486). Yollardaki kervansaraylara mukabil, şehir ve

kasabalarda bulunan hanlar da tüccar ve yolculara mahsus olmak üzere ticari mahiyette ve ücretli müesseselerdir (Turan, 1976:495). Kervansaraylarda Müslümanlar için mescitler inşa edildiği gibi, başka dinlere mensup yolcuların ibadetlerini rahatça yapma imkânı bulduklarını da kaynaklarda görmek mümkündür(Kan,2015:1740).

Şekil 2’de bir Anadolu Kervansarayının iç mimari yapısını görmek mümkündür. Şekil 2’den anlaşılacağı üzere oldukça detaylı oda ve kullanım alanlarının olduğu görülmektedir.

Şekil 2: Anadolu Kervansaray Yerleşim Planı

(http://www.anadoluselcuklumimarisi.com/picture/153_17_2.jpg,
Erişim:15.08.2017)

Netice itibariyle, Selçuklu döneminde tüccarlar, ticari ürünler kadar bilgi, görgü ve kültürlerin taşıyıcılığını da yapmışlardır. Anadolu’da kurulan kervansaraylar, özellikle İpek Yolu’nun Ortadoğu ve Anadolu bölümünde tüccarların güven içinde yolculuk yapmalarını, onlara barınma, güvenlik ve daha birçok imkân sağlamanın yanında bu bölgelere ait yerel kültür ve değerlerin tüccarlar sayesinde uluslararası nitelik kazanmasını sağlamıştır. Bu ticaret kervanlarının seyahatleri ve kervansaraylar gibi müesseseler sayesinde milletlerin birbirlerine karşı önyargıları azalmış, örf, âdet ve kültürel zenginlikler kıtalar arası mesafelerde paylaşılabilmiştir (Kan, 2015:1742).

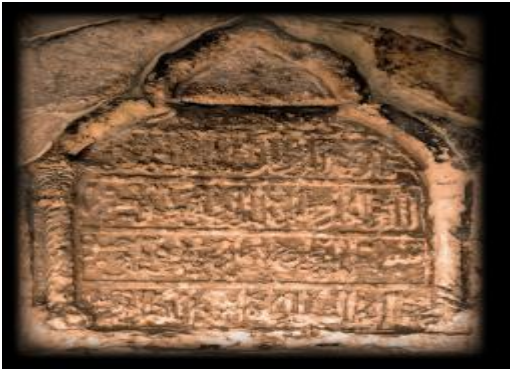
Ak Han Kervansarayı

Ak Han, Denizli - Çardak yolunda, merkeze yaklaşık 7 km. mesafede Akköy Beldesi’nin girişinde, Afyon ve Isparta’ya giden devlet karayolu ile Gökpınar (Lycus) Çayı’nın keşiştiği noktada bulunmaktadır (Şekil 2). Anadolu Selçuklu

döneminde bu güzergâhtaki son durak konumundaki han, eskiden Akhan Köyü'nün doğusundaki komşu yerleşimlerinden birisi olan Goncalı Köyü'ne nispetle 'Goncalı Hanı' veya 'Boz Han' adıyla da bilinmesine karşın, kullanılan açık renkli yapı malzemesinden dolayı yaygın olarak 'Ak Han' şeklinde anılmaktadır. Denizli - Afyon karayolu üzerinde görülebilecek olan yapı günümüzde şehir içinde kalmıştır ve Denizli'nin doğu girişinde yer alır. Anadolu Selçuklularının batıdaki son kervansarayı olan ve iki kitabesi bulunan Akhan, sultan hanları şemasına uyan bir handır (Bayhan, 2007:287)(Resim 2).

Resim 2: Ak Han Kervansarayı Dışarıdan Görünüş
(<http://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/denizli/gezilecekyer/akhan-kervansarayi>, erişim:15.08.2017)

Resim 3: Ak Han Kitabesi (<http://www.akhankervansaray.com/tarihce.htm>., Erişim:15.08.2017)

Hanın iki kitabesi bulunmaktadır. Kapalı olan kısmı 1253 yılında, avlu 1254 de tamamlanmıştır. Yaptıran Vali Seyfettin Karasungur Bin Abdullah'tır. Kitabede II. İzzettin Keykavus'un adı geçmektedir. Beş satırlık Arapça Kitabede "Bu hanın yapımı altı yüz elli iki senesinin Cemâziyelâhir ayının başlarında, müminlerin emirinin ortağı, Keyhüsrev'in oğlu, büyük sultan, Allah'ın yeryüzündeki gölgesi, izzet-dünya ve'd-din Ebu'l-Feth Keykavus'un günlerinde, zayıf kul, yüce Allah'ın rahmetine muhtaç Abdullah oğlu Karasungur (eliyledir)" yazmaktadır (Bayhan.2007:288)(Resim 3).

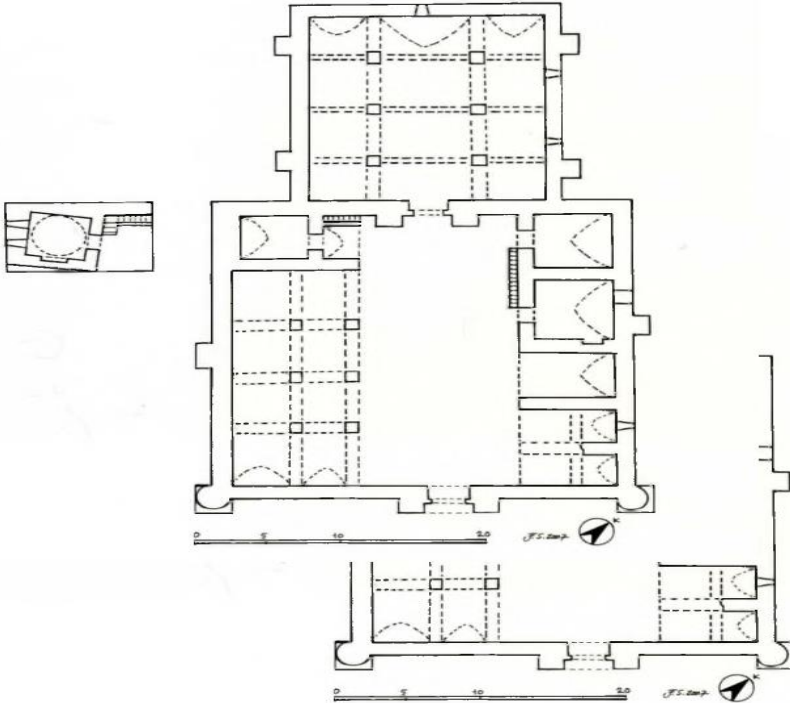

Resim 4: Ak Han Kervansarayı Giriş Kapısı
(<http://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/denizli/gezilecekler/akhan-kervansarayı>, erişim:15.08.2017)

Hanın avluya açılan taç kapısı geometrik ve plastik süslemeleri ile oldukça görkemlidir (Resim 4). Portalde görülen en önemli özellik ise, Konya-Karatay Han ile rekabet edecek derecede figürlü süslemelere sahip olmasıdır. Büyük ölçekli güvercin ve küçük ölçekli geyik, iki insan portresi, sfenks, kartal, aslan, ejder vb. hayvan figürleri, gamalı haç motiflerinin aralarına yerleştirilmiş, oldukça grift bir süsleme oluşturulmuştur. Mimarı bakımdan önemli bir şaheser olan Akhan'ın bazı bölümlerinde ince işçilik istemeyen kesme taş kullanılırken,

avlunun güney ve batı cephesi orjinal düzgün mermer kaplamadır. Yapının içinde ve dışta devşirme taş malzeme yoğun olarak göze çarpmaktadır (<http://www.akhankervansaray.com/tarihce.htm>, Erişim:15.08.2017).

İki bölümlü Anadolu Selçuklu hanları tipindeki yapı, kuzeybatı-güneydoğu istikametinde toplam 1.100 m²'lik bir alana yerleştirilmiş durumdadır. Planlama açısından en ilginç yanı, kapalı ve avlu kısımlarının birbirine oransız olmalarıdır. Kapalı bölüm alışılmadık bir biçimde küçük tutulmuş ve mütevazı bir tertibata sahipken, çok da büyük olmamasına rağmen avlu kısmı hamam, mescit, eyvan ve birkaç kapalı mekânla zengin bir şekilde donatılmıştır. Giriş (güneydoğu) yönünde herhangi bir odanın bulunmadığı avlunun kuzeydoğu kenarında, ortada bir eyvan ile iki yanında ikişer mekân yer almaktadır. Bunlardan avlunun taç kapısına en yakın konumda olan ve iki katlı düzenlenen mekânların altındakiler, hanın içteki hamamına ait olmalıdır. Hanın içerisinde yolcuların ve misafirlerin yıkanma ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir yıkanma bölümü hâlihazırda belirlenebilmektedir (Resim 5) (Bayhan, 2007:287-300).

Resim 5: Ak Han İç Planı (Bayhan, 2007: 290)

Açık bölümü oluşturan iç avlu çevresinde, girişe göre sol yanda revaklı bir bölüm ve üst katta sağ yanda ise bir hamam, bir eyvan ve iki kapalı oda bulunmaktadır (Resim 6).

Resim 6: Ak Han İç Avlusu (Bayhan, 2007: 294)

Anadolu kervansaraylarında yolcuların ibadetlerini yerine getirebilmeleri için yapılan mescit kısmını Ak Han Kervansarayı'nda da görmek mümkündür (Resim 7).

Resim 7: Ak Han Mescidi (Bayhan, 2007: 297)

Resim 8’de Ak Han orta sahnından görüntüler mevcuttur.

Resim 8: Ak Han Orta Sahnı (Bayhan, 2007: 299,300)

II. SONUÇ

Günümüzde, gerek ticaret amacıyla gerek se turistik amaçla seyahat edenlerin en büyük ihtiyacı olan otelciliğin, Selçuklu ve Osmanlı devrinde tam bir karşılığını kervansaray olarak görmekteyiz. Kervansarayların ticaret hayatındaki öneminin yanında sosyal ve kültürel önemleri de çok büyüktür.

Günümüzde en önemli lojistik faaliyetlerinden olan nakliye işlevinin yerine getirilmesinde, özellikle uzun mesafelerde yük ve yolcu taşımada, bu işi yerine getiren nakliye personelinin ve yolcuların kişisel ihtiyaçlarının giderilmesi,

yeme-içme faaliyetleri ve konaklama gibi çok önemli hizmetlerin yerine getirilmesinde mola merkezleri, oteller vb. tesisler çok önemli yer tutmaktadır. Anadolu Selçuklu ve Osmanlı devirlerinde, özellikle tarihi ipek yolu üzerinde bulunan yollar üzerinde bu hizmetin icra edilmesinde han ve kervansarayların çok önemli roller üstlendiği görülmektedir. Bu kervansaraylardan biri olan ve aslına uygun kalınarak yeniden restore edilerek günümüz turizmine kazandırılan Ak Han Kervansarayı incelenmiştir.

Ak Han, Denizli - Çardak yolunda, merkeze yaklaşık 7 km. mesafede Akköy Beldesi'nin girişinde, Afyon ve Isparta'ya giden devlet karayolu ile Gökpınar (Lycus) Çayı'nın kesiştiği noktada bulunmaktadır. Anadolu Selçuklularının batıdaki son kervansarayı olan ve günümüzde şehir içinde kalmıştır ve Denizli'nin doğu girişinde yer alır. Anadolu Selçuklu hükümdarlarından II. İzzettin Keykavus zamanında Vali Seyfettin Karasungur Bin Abdullah tarafından 1254 yılında yapımı tamamlanan Ak Han, uzun yıllar ticaret kervanlarının konakladığı, barınma, yeme-içme, sağlık hizmetleri gibi her türlü ihtiyaçlarını karşıladıkları bir mekan olarak hizmet vermiştir.

KAYNAKLAR

Acar, Zafer ve Köseoğlu, Murat (2014), Lojistik Yaklaşımıyla Tedarik Zinciri Yönetimi, Nobel Yayın, Ankara.

Bayhan, Ahmet Ali(2007), "Ak Han (Goncalı Hanı)", **Anadolu Selçuklu Dönemi Kervansarayları**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ed. Hakkı Acun, Ankara, 287-303.

Deniz, Taşkın (2016), "Yeni Umutların Işığında Tarihi İpek Yolu Coğrafyası", **Marmara Coğrafya Dergisi**, 34, 195-202.

Günel, Gökçe (2010), "Anadolu Selçuklu Dönemi'nde Anadolu'da İpek Yolu - Kervansaraylar-Köprüler", **Kebikeç**, 29, 133-146.

İnalçık, Halil(2000), Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik ve Sosyal Tarihi, C.1, s.270-271, Türkçe'ye Çev. Halil Berktaş, İstanbul.

Kan, Kadir (2015), "Orta Çağ'da Kültürler Arası Etkileşim Açısından Anadolu-Türk Kervansarayları", **Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları**, 1, 1735-1744. <http://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/KAN-Kadir-ORTA-%C3%87A%C4%9E%E2%80%99DA-K%C3%9CLT%C3%9CRLER-ARASI-ETK%C4%B0LE%C5%9E%C4%B0M-A%C3%87ISINDAN-ANADOLU-T%C3%9CRK-KERVANSARAYLARI.pdf> (Erişim: 15.08.2017)

Keskin, Hakan (2012), Lojistik Tedarik Zinciri Yönetimi, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Küçük, Orhan (2011), Lojistik İlkeleri ve Yönetimi, Seçkin Kitabevi, Ankara.

Long, Douglas (2012), Uluslararası Lojistik-Küresel Tedarik Zinciri Yönetimi, (Çev. Mehmet Tanyaş, Murat Düzgün), Nobel Yayın, Ankara.

Pamuk, Bilgehan (2007). "İpekyolu Ticareti ve Erzurum". **Tarih İncelemeleri Dergisi**, 22 (2), 125-143

Paydaş, Kazım (2004), "Ak-Koyunlular Döneminde Ticaret", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Tarih Bölümü Tarihi Araştırmaları Dergisi**, 23(36), 213-223.

Tanyaş, Mehmet (2013), "Kentsel Lojistik ve Lojistik Merkezler", Lojistik Yatırımları Konferansı, İstanbul, 27 Kasım 2013.

Tarihi İpek Yolu (<https://www.thinglink.com/scene/856203423471632385>, (Erişim:15.08.2017)

Turan, Osman (1946), "Selçuk Kervansarayları", **Türk Tarih Kurumu Belleten Dergisi**, 39, 471-496.

Yereli, A. B. (2014). "Yeniden Canlanan İpek Yolu'nda Ekonomik Stratejiler", İpek Yolu'nda Türk Kültür Mirası Sempozyumu, 301-307. Ankara.

<http://www.akhankervansaray.com/tarihce.htm>, (Erişim:15.08.2017)

http://www.anadoluselcuklumimarisi.com/picture/153_17_2.jpg, (Erişim:15.08.2017)

<http://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/denizli/gezilecekler/akhankervansarayi>, (Erişim:15.08.2017)